

ע"פ 1193/16 - אריציה אקאלו סונגו נגד מדינת ישראל, אמה, אחיותיה ואחיה של המנוחה זהבה צ'קול ז"ל

בית המשפט העליון בשבתו כבית משפט לערעורים פליליים
ע"פ 1193/16

לפני: כבוד השופט (בדימ') י' דנציגר
כבוד השופט מ' מזוז
כבוד השופט ג' קרא

המערער: אריציה אקאלו סונגו

נ ג ד

המשיבים: 1. מדינת ישראל
2. אמה, אחיותיה ואחיה של המנוחה זהבה צ'קול ז"ל

ערעור על הכרעת דינו מיום 17.9.2015 וגזר דינו מיום 31.12.2015 של בית המשפט המחוזי מרכז-לוד בתפ"ח 38074-04-13 שניתנו על ידי כב' סג"נ מנחם פינקלשטיין וכב' השופטים ליאורה ברודי ורמי אמיר

תאריך הישיבה: י"ג בחשון התשע"ח (2.11.17)

בשם המערער: עו"ד קטי צווטקוב
בשם המשיבה 1: עו"ד עילית בידן
בשם המשיבים 2: עו"ד ורד אנוך

פסק-דין

השופט ג' קרא:

1. ערעור על פסק דינו וגזר דינו של בית המשפט המחוזי מרכז-לוד (הרכב כב' השופטים מ' פינקלשטיין (סג"נ), ל' ברודי, ר' אמיר) בתפ"ח 38074-04-13 מיום 17.9.2015 ומיום 13.12.2015, בהתאמה, בו הורשע המערער בעבירת רצח בכוונת תחילה לפי סעיף 300(א)(2) לחוק העונשין, התשל"ז-1977 (להלן: חוק העונשין) ונדון למאסר עולם.

עמוד 1

עיקרי כתב האישום

2. המערער, אזרח קונגו, שהה בישראל בתקופה הרלבנטית לכתב האישום. סרג' לופו (להלן: סרג'), אף הוא אזרח קונגו, שהה בישראל במסגרת העסקתו כשחקן כדורגל בקבוצת "מכבי נתניה" (להלן: הקבוצה). הקבוצה שכרה עבור סרג' דירת מגורים במלון בנתניה (להלן: המלון), שהיתה מחולקת לשני חדרי שינה, סלון, מטבח, ומקלחת (להלן: הדירה) וכן העמידה לרשותו רכב (להלן: הרכב). במועד שאינו ידוע למשיבה, נותר המערער ללא קורת גג, וסרג' אירח אותו בחדר השני שבדירה. כחודש עובר לאירוע נושא כתב האישום, פגש המערער במקום בילוי בנתניה את ז, ילידת 1994 (להלן: המנוחה), ובין השניים נרקמו יחסי ידידות.
3. בלילה שבין ה-25.3.13 ל-26.3.13 נסע המערער ברכבו של סרג' לבילוי בתל-אביב ופגש באקראי את המנוחה, אשר הצטרפה אליו. בהמשך, בשעות הבוקר המוקדמות, נסעו השניים לבית המנוחה. המערער המתין לה מחוץ לבית עד שיצאה ובסמוך לשעה 9:00 (ביום 26.3.2013) נסעו יחד לדירה.
4. בדירה, נכנסה המנוחה בטעות לחדרו של סרג' בשעה ששוחח עם אשתו באמצעות הסקייפ בעודו לבוש בבגדים תחתוניים (להלן: תקרית שיחת הסקייפ). כתוצאה מכך התגלע ריב בין סרג' לאשתו, שכעסה כי הוא מכניס נשים לדירה וסירבה לקבל את דברי המערער שז היא חברתו. בהמשך, נכנסו המערער והמנוחה לחדרו של המערער וקיימו יחסי מין. לאחר מכן עזבה המנוחה את הדירה, לא לפני שהיא והמערער נדברו להיפגש בשנית בדירה בשעה 20:00 לערך, אז אמור היה המערער לשוב מעבודתו.
5. בסמוך לשעה 19:20 הגיע המערער למקום עבודתו בבית קפה בתל אביב, שם עבד עד שעה 23:00. המערער הגיע למלון בשעה 23:50 ופגש את המנוחה, שכעסה משום שנאלצה להמתין לו מהשעה 20:00. המערער ביקש מהמנוחה לשמור על שקט והבהיר לה שסרג' כועס על שניהם בשל הריב שפרץ בינו לבין אשתו עקב כניסתה של המנוחה לחדרו בבוקר.
- המערער והמנוחה נכנסו לדירה. המנוחה נכנסה ישירות לחדרו של המערער, ואילו המערער הכניס את ראשו לחדרו של סרג', ששוחח עם אשתו בסקייפ, שאל לשלומו ויצא כשהוא סוגר מאחוריו את הדלת. לאחר שהמערער נכנס לחדרו, דרשה המנוחה מהמערער לשלם לה סכום של 200 ש"ח שהוא חייב לה. המערער אמר למנוחה כי יש ברשותו רק שטר של \$100, והציע לה להמתין לבוקר המחרת, כדי שיוכל להמיר את השטר ולשלם לה את החוב. המנוחה דרשה את תשלומי המיידים של החוב, ומשהמערער סרב, איימה כי תפתח את החלון ותצעק שהוא תקף ואנס אותה. אז גמלה בליבו של המערער החלטה להמית את המנוחה, והוא חנק אותה בחוזקה רבה, כשהוא אוחז בצווארה בידו, וסטר בפניה בידו השניה בכוח רב. המערער המשיך וחנק את המנוחה עד למותה. משהבחין המערער שהמנוחה אינה נושמת, פתח את חלון חדרו והשליך את גופתה החוצה.
6. למחרת, בבוקר יום ה-27.3.2013, בסמוך לשעה 5:00, יצא המערער לעבודתו ובהמשך אותו היום, סמוך לשעה 9:30, נמצאה גופתה של המנוחה על ידי עובר אורח.

פסק דינו של בית המשפט קמא

7. בית המשפט הרשיע את המערער ברצח המנוחה. את הרשעתו ביסס בית המשפט על הודיית המערער, שנמצאה כהודייה בעלת משקל עצמי גבוה, הנתמכת בחיזוקים ראייניים רבים.

8. בהתייחסו לגדר המחלוקת שעמדה בין המערער למשיבה ציין בית המשפט, כי המערער חזר בו מהודייתו, אך לא טען כי הודייתו היא פרי אמצעים פסולים ולא ניהל משפט זוטא. טענתו היתה כי ההודייה היא הודייה שקרית ואין לייחס לה כל משקל ראייני לנוכח אי התאמתה לעובדות בכל הנוגע להתרחשות בדירה שבמלון. נטען כי ההודייה ניתנה בשל לחצים סובייקטיביים שחוזה המערער במהלך החקירה ואינה עומדת במבחן הפנימי והחיצוני, שבו נבחנות הודיות. ביתר פירוט, נטען כי הלחצים הסובייקטיביים נבעו מעובדת היות המערער אזרח זר שאינו דובר את השפה העברית, נעדר כל תמיכה חברתית או אחרת והיותו נתון בלחצים הנובעים מתנאי החקירה והמעצר ונסיבותיו האישיות, מה שהביא אותו למסירת הודיית שקר כדי לרצות את חוקריו.

9. עוד ציין בית המשפט כי ההגנה מיקדה את טיעוניה "באי התאמה בין ההודייה לבין ההתרחשות בדירה 518, ולא באי ההתאמה בינה לבין הזירה שבה נמצאה גופת המנוחה, זאת בעקבות זניחת חוות הדעת של מר רוזנגרטן (מומחה מטעם ההגנה - ג'.ק.).".

10. בית המשפט קבע כנקודת מוצא, כי אין מחלוקת בין המערער למשיבה, כי סיבת מותה של המנוחה היתה חנק וכי מומחית ההגנה, ד"ר פורמן-רזניק, ומומחה המשיבה, ד"ר זייצב, היו תמימי דעים בעניין זה. עוד קבע בית המשפט, כי לא היתה מחלוקת כי לאחר מותה הושלכה המנוחה מגובה "ד"ר זייצב וד"ר פורמן-רזניק תמימי דעים כי הושלכה מגובה רב לאחר מותה, כתוצאה מכך נגרמו לה שברים באגן ובעצם הירך הימנית" (עמ' 37 להכרעת הדין. ההדגשות אינן במקור - ג'.ק.).

11. בהתייחסו לטענה בדבר מיהותו של המערער, אזרח זר שאינו שולט בשפה ובתרבות המקום ואשר מצוי בתנאי מעצר, נתנאים שלטענת ההגנה יצרו אצלו לחצים סובייקטיביים למסירת הודיית שקר מתוך כוונה לרצות את חוקריו, קבע בית המשפט כך:

"אינני סבור כי מאפייניו האישיים של הנאשם מחזקים את האפשרות שמסר הודיית שוא ... מצפייה בתיעוד הווידאו של החקירות במשטרה ניתן להתרשם כי הנאשם הוא אדם נבון, דובר מספר שפות, וכי הצליח לתקשר היטב עם חוקריו - בהיבט זה הנאשם אינו חלש ... הנאשם אינו אדם שנסיבות של לחץ פנימי הובילו אותו להודייה, אלא אדם שהפליל את חברו הטוב ..." (עמ' 51 להכרעת הדין).

12. בית המשפט עמד באריכות על תוכן הודעותיו של המערער. במהלך חקירתו במשטרה מסר המערער חמש הודעות. בהודעה הראשונה מסר כי הפעם האחרונה בה פגש במנוחה היתה ביום 26.3.2013 בשעה 11:00; בהודעה השניה והשלישית טען כי סרג' הוא שרצח את המנוחה ובשתי ההודעות הבאות שמסר הודה ברציחתה. בית המשפט קבע כי לא נפלו פגמים בחקירת המערער וכי הודייתו חולצה ממנו בדרכים לגיטימיות, שעיקרן עימות עם הראיות הפורנזיות שלא התיישבו עם דבריו ופנייה למצפונו.

עוד נקבע, כי אף שהחוקרים הצביעו על צווארם כאשר חקרו את המערער, הרי שהתייחסו לדברים קודמים שאמר כאשר הפליל את סרג' בחניקתה של המנוחה.

בית המשפט התרשם מסימני האמת שמצא בהודעתו הרביעית – ההודעה שבה הודה לראשונה ברצח המנוחה, ובייחוד באמירתו כי לא היה "שיכור" במהלך האירוע, אמירה שבאה מיוזמתו ובה ראה בית המשפט סימן אמת משמעותי; מראהו והתנהגותו בסרטוני הוידאו, בהם נראה המערער בוכה ומתנצל בפני סרג' על הפללתו, דבר המעיד על נקיפות מצפון; והתייחסותו לתחושות הלחץ והפחד שחש במהלך הרצח.

13. בית המשפט התייחס גם לתוכן ההודייה, בהן אותה על פי מצוות הפסיקה ומצא כי המערער מסר הודייה המפרטת את השתלשלות האירועים ומספקת הסבר, בין היתר, לעניינים הבאים: לכך שהמנוחה היתה בדירה, בחדרו של המערער באותו הלילה; לכך שהאירוע היה שקט; ולאופן שבו מצאה המנוחה את מותה, חניקתה והשלכתה מחלון חדרו של המערער. ההודייה התייחסה לפרטים מוכמנים וניכרו בה סימני אמת רבים "אותות אמת משמעותיים הבאים לידי ביטוי בתגובות רגשיות חזקות. כבר בתחילתה ציין הנאשם כי הוא מתרגש, חש פניקה ושאינו יכול לשלוט בעצמו" (עמ' 53, פסקה 164). המערער דיבר בכאב ובגילוי לב ובית המשפט התרשם שדבריו כנים. עוד ראה בית המשפט בחיקוי קולות החנק שהשמיעה המנוחה ברגעים האחרונים לחייה כאשר חנק אותה למוות כפרט המלמד על אמינות ההודייה.

14. בגדר "דבר מה נוסף" הדרוש להרשעה על בסיס הודיית המערער, מנה בית המשפט את עדויותיהם של סרג' ושל פאטי, חבר של המערער וסרג'. עדויותיהם מהוות ראיות תומכות למניע שהיה למערער לרצוח את המנוחה, כאשר המפגש בין המערער לבין המנוחה באותו לילה היה טעון ולמערער היתה סיבה לחשוש שמא תביא המנוחה בזעקותיה לסילוקו מהדירה על ידי סרג', לאור תקרית שיחת הסקייפ. מעבר לכך, קביעות הרופאים המשפטיים, הן של התביעה והן של ההגנה, שאינן נתונות במחלוקת באשר למנגנון שהביא למות המנוחה וסדר התרחשותו – תחילה חניקת המנוחה ובהמשך השלכתה מגובה לאחר מותה – מהווים פרטים מוכמנים, שרק מי שהיה מעורב באירוע עצמו יכול היה לדעת עליהם. בנוסף, גם למקום הימצאות הגופה בפאה המערבית של המלון, היכן שממוקם חלון חדרו של המערער, כאשר רפ"ק אביגדורי קבע בעדותו שלא נסתרה, כאפשרות סבירה, כי גופת המנוחה הושלכה מחלון חדר 518 ונשללה אפשרות השלכתה מחלון חדר אחר במלון או מגג המלון.

15. בית המשפט דחה את דברי עדותו של המערער בבית המשפט כעדות הרצופה בשקרים. נקבע כי המערער "העלה טענות להפעלת אמצעים פסולים על ידי המשטרה, אך מדובר בטענות שנשמעו לראשונה בעדותו מבלי שנטענו במענה לכתב האישום. הסניגורית המלומדת כלל לא התייחסה לתוכן עדותו בסיכומיה ומשמעות הדברים ברורה ... עדותו של הנאשם אינה מהימנה כלל וכלל".

16. לאור כל האמור לעיל הורשע המערער ברצח המנוחה ונגזר עליו מאסר עולם והוא חויב בתשלום פיצויים למשפחת המנוחה בסך של 498,000 ש"ח.

טענות המערער

17.

באת כוח המערער טענה כי בית המשפט קמא שגה בכך שביסס את הרשעת המערער על ההודאה והשחזור שמסר. טענות אלה נחלקות לשתי קבוצות.

הקבוצה הראשונה נוגעת לנסיבות גביית ההודאה ומיהותו של המערער. לשיטתה, אף שנסיבות גביית ההודאה אינן עולות כדי אי קבילותה, אין לסמוך עליה ממצאים. באשר למיהותו של המערער, נטען כי נסיבות היותו אזרח זר, נעדר תמיכה חברתית, המתמודד עם קשיי זרותו, הביאו אותו למסור הודאה שאינה אמת על מנת לרצות את חוקריו. לדברי באת כוח המערער, זו גם הסיבה לשוני בין גירסתו בהודייתו השניה (ת/19) בה הוא טען שחנק את המנוחה, לבין גירסתו בהודייה הראשונה (ת/13), בה אמר כי המנוחה מתה מעוצמת המכה/סטירה שנתן לה בפנים. לתמיכה בעמדתה הפנתה ההגנה לדברי המערער כשפנה לחוקרים ושאל אותם האם הם רוצים שיגיד שהוא שחנק אותה.

קבוצה הטענות השנייה מתייחסת הן להעדרן של ראיות שתומכות בהודייה ובשחזור והן לסתירות בין ההודייה והשחזור לבין הראיות.

כך נטען, כי בשורה ארוכה של עניינים נעדרות ראיות לתמיכה בהודייה ובשחזור, כדלקמן:

א. אין כל ראיה התומכת בעובדה שהמנוחה הגיעה למלון ושהתה עם המערער בחדרו בליל הרצח;

ב. לא נמצא כל הסבר לחבלות הרבות שנמצאו על גופתה של המנוחה;

ג. לא נמצא כל הסבר לאופן הגעת גופת המנוחה למקום בו נמצאה תלויה על מעקה בעל פרופיל אלומיניום כאשר מנח הגופה בעת הימצאה אינו מתיישב עם אופן נפילת הבובה שעמה הודגם השחזור, כשהאחרונה נחתה בין קיר המלון למעקה;

ד. לא נמצא כל ממצא פורנזי המעיד על מאבק בין המערער למנוחה בחדרו של המערער;

ה. לא נמצאו שרידי דנ"א של המנוחה או טביעות אצבע של המערער על חלון חדרו, שיכולים להעיד על העברת הגופה מהחלון והשלכתה ממנו, כתיאורו והדגמתו בעת השחזור;

ו. נעליה של המנוחה לא נמצאו בדירה בה בוצע הרצח ובזירה בכלל.

ז. הכיצד זה נכנסה המנוחה לדירה, מבלי שסרג' ראה אותה בעת כניסתה והכיצד לא שמע את מאבקה עם המערער בחדר הסמוך, כאשר רק קיר מפריד בין חדרו של סרג' לחדרו של המערער.

באשר לראיות שעומדות בסתירה לשחזור נטען כי הסימנים שנמצאו על צווארה של המנוחה אינם עולים בקנה אחד עם האחיזה שהדגים המערער בשחזור. כן נטען כי לא נמצא סימן למכה בפניה של המנוחה אף שהמערער טען בשחזור כי אחז ביד אחת בצווארה של המנוחה ובידו האחרת חבט/סטר בפניה.

18. להגנה טענות נוספות שעניינן זיהום הזירה ושימוש לא ראוי בעדויות הזמה לצורך "מקצה שיפורים" בניגוד להחלטת בית המשפט שהתיר הזמנת עדי ההזמה.

19. לבסוף, טענה ההגנה כי בית משפט קמא שגה בכך שחייב את המערער בתשלום סך של 498,000 ש"ח, כאשר לכל היותר ניתן לחייבו בסכום המקסימלי הנקוב בסעיף 77 לחוק העונשין, שהינו 258,000 ש"ח, וזאת לאור דנ"פ 5683/16 מדינת ישראל נ' טווק (13.9.2017) (להלן: דנ"פ טוויק).

עמדת המשיבה

20. המשיבה ביקשה לדחות את הערעור. לגישתה, מרבית הטענות בערעור נוגעות לקביעות שבעובדה ובמהימנות שקבעה הערכאה הדיונית, שעל דרך הכלל, ערכאת הערעור אינה נוהגת להתערב בהן. המשיבה הפנתה לקביעות המהימנות הנוקבות שקבע בית המשפט, הן באשר לנסיבות גביית הודייתו של המערער, שזכתה לאמונו המלא של בית המשפט, ומאידך לחוסר האמון בעדותו של המערער, שנדחתה על ידי בית המשפט כעדות רצופת שקרים.

המשיבה עמדה על כך שבית המשפט נתן אמון ומשקל מלא בדברי הודייתו של המערער וכי ההודייה נבחנה על פי המבחן הפנימי והמבחן החיצוני, הנהוגים בפסיקה. בהודאה עצמה מצא בית המשפט סימני אמת רבים, כפי שפירט בהכרעת הדין, והיא נתמכה בראיות מחזקות רבות.

21. עוד טענה המשיבה, כי בית המשפט דחה, ובדין כך, את טענות המערער בדבר פגמים בחקירתו, משקבע שהחוקרים ניהלו חקירה נאותה שלא נפלו בה פגמים וכי ההודייה נמסרה בדרכים לגיטימיות, כאשר החוקרים דיברו על לבו של המערער ופנו אל קול מצפונם וכי האווירה בחדר החקירה היתה רגועה ונינוחה.

22. בנוסף, הודאת המערער נמצאה כבעלת משקל עצמי גבוה משלוותה באותות אמת: תיאור תחושותיו של המערער בזמן אמת, בכי והתרגשות, חיקוי קולות החניקה שהשמיעה המנוחה, כשהתוודותו של המערער נעשתה בגילוי לב ובכאב רב. ההודייה נמסרה באופן הדרגתי ועקב חקירה ראויה, כאשר החוקרים מדברים אל ליבו של המערער ופורטים על נימי רגשות האשם שהציפו אותו, רגשות אשם על שרצח את המנוחה ועל שסיבך את חברו סרג' שהיטיב עימו והכניסו לביתו. הפרטים בהודאה נמסרו מיוזמתו של המערער ובאופן רצוף, כשהוא מפרט את אופן וסדר ההתרחשות הדברים, כשלאחר מתן ההודאה התקיים עימות בינו לבין סרג', במהלכו בכה המערער וביקש את סליחתו של סרג' על שסיבכו.

23. גם מקום הימצאות גופת המנוחה על מעקה האלומיניום בקומת הבריכה של המלון, בצידו המערבי, מתחת לחלון חדרו של המערער תומך בהודאת המערער שסיפר כי לאחר מותה השליך את המנוחה מחלון חדרו. ממצא זה של מיקום הימצאות הגופה נסמך על עדותו של רפ"ק אביגדורי שקבע כי "סבירות גבוהה מאד שגופת המנוחה הושלכה מגובה הפאה המערבית של המלון ואפשרי כי הושלכה מחדר 518..." (עמ' 11 לעיקרי טיעון המשיבה) וכן על עדותם של חוקרי המשטרה, שבית המשפט נתן בהם אמון מלא, ואשר שללו את האפשרות שהמנוחה הושלכה מדירות סגורות או כאלה שלא העלו חשד בצדו הדרום המערבי של המלון או השלכתה מגג המלון או הבאתה למקום שבו נמצאה, בהעדר ממצאים בזירה התואמים אפשרות זו. כל אלה מותירים אפוא את אפשרות השלכת גופת המנוחה מחלון חדרו של המערער כאפשרות הסבירה ביותר והחשוב מכל – אפשרות זו מתיישבת עם דברי הודאתו של המערער, שלאחר שחנק את המנוחה ולאחר מותה השליך את גופתה מחלון חדרו.
24. עוד ציינה המשיבה כי שלילת מעורבותו של סרג' המתגורר יחד עם המערער בדירה ברצח המנוחה, הן בראיות אובייקטיביות והן על ידי המערער עצמו, ממקדת את ביצוע הרצח והשלכת הגופה במערער עצמו, ומהווה ראיה מחזקת נוספת להודאתו של המערער.
25. בנוסף, בחקירותיו במשטרה מסר המערער מספר גרסאות שונות, בשתיים מהן, ת/13 ו-ת/19, הודה בביצוע הרצח ואף שחזר את האירועים. בחקירותיו במשטרה אף בטרם מסירת ההודאות, מסר המערער פרטים מוכמנים, המתייחסים לאופן גרימת מותה של המנוחה – מוות בחניקה. כך, בהודעה ת/5 (תמליל ת/6) בה הפליל את סרג' ברצח המנוחה. בנוסף לפרט מוכמן זה של חניקת המנוחה, מסר המערער באותה הודעה פרט מוכמן נוסף, לפיו המנוחה הושלכה על ידי סרג' מחלון חדרו של המערער במלון, לאחר שסרג' חנק אותה ומתה. הן אופן גרימת מות המנוחה והן עובדת השלכת הגופה מחלון החדר במלון הם פרטים מוכמנים שרק מי שמעורב במעשה יכול היה לדעת עליהם. צירוף הפרטים המוכמנים הבאים מפיו של המערער עוד לפני שהודה בביצוע הרצח וסדר התרחשותם מעלה את משקלם הסגולי כראיות התומכות באמיתות ההודיה. כן הודגש, כי פרטים אלה וסדר התרחשותם אושרו בחוות דעתם ועדויותיהם של המומחים הרפואיים הן מטעם התביעה והן מטעם ההגנה.
26. המשיבה הפנתה לראיות נוספות התומכות באמיתות ההודיה ואשר נובעות מקיומו של מניע – חששו של המערער שיסולק על ידי סרג' מהדירה – מניע אותו פירט המערער במהלך הודאותיו. המערער הוא זה שתיאר את השתלשלות האירועים ואת הרקע למעשה, החל בתקרית שיחת הסקייפ, שהסעירה את אישתו של סרג' והעלתה את חמתו של סרג' על המערער והמנוחה ודרישתו של סרג' כי המערער יעזוב את הדירה בהקדם וחששו של המערער להימצא ללא קורת גג.
27. בתשובה לטענת ההגנה להעדר התאמה בין השחזור – החניקה – שערך המערער לבין הממצאים על הגופה כפי שהעידה מומחית ההגנה, הפנתה המשיבה לדברי בית המשפט, שהסביר את הדברים בכך, שהמערער בחר שלא לשחזר את האירוע הדרמטי במלוא אכזריותו ועוצמתו.
28. ולבסוף, הסכימה המשיבה להעמדת סכום הפיצוי על הסך של 258,000 ש"ח, תחת הסכום שנפסק על ידי בית משפט קמא, לאור הלכת בית המשפט העליון (פרשת טוויק).

29. בטרם נבחן את טענות המערער לגופן, יש להדגיש כי רובן ככולן, נוגעות לקביעות עובדה והערכות מהימנות שנקבעו על ידי בית המשפט המחוזי. כידוע, הלכה היא כי ערכאת הערעור אינה נוהגת להתערב בממצאי עובדה ומהימנות כאמור, וזאת למעט במקרים חריגים, מאחר שהערכאה הדיונית היא זו אשר שמעה את העדים והתרשמה מדבריהם, מהתנהגותם וממהימנותם. הלכה זו אינה נשענת על טעמים טכניים או פרוצדוראליים, אלא מבוססת על כך שלערכאה הדיונית עומד יתרון ההתרשמות הישירה מן העדים וממהימנותם (ע"פ 9216/03 אלרז נ' מדינת ישראל (16.1.2006); ע"פ 4301/05 חן-חלכלי נ' מדינת ישראל (29.10.2007); ע"פ 5920/13 אטלן נ' מדינת ישראל (2.7.2015)).

בהקשר זה יפים דברי כב' השופט זילברג בע"פ 377/62 לוי נ' היועץ המשפטי לממשלה, פ"ד יז 1063 (1963):

"[ש]המניע הפסיכולוגי למתן או אי מתן אמון בדברי העד, מקורו כרגיל בדבר שאינו לא "שקול" ולא "מדוד" ולא "מנוי", אלא כמעט "סמוי מן העין", כמו עקימת שפתיים, שטף דיבור, היסוס פורתא, אזיל סומקא ואתי חיוורא (או להיפך) ... (ההדגשה במקור – ג'.ק.).

(עינינו עוד ע"פ 5633/12 נימן נ' מדינת ישראל (10.7.2013); ע"פ 5920/13 אטלן נ' מדינת ישראל (2.7.2015)).

30. מובן כי אין בכך כדי לשלול את סמכות ערכאת הערעור להתערב בממצאי עובדה ומהימנות, ואולם התערבות כאמור שמורה לנסיבות יוצאות-דופן, בהן נראה כי הערכאה הדיונית לא התייחסה לסתירות מהותיות או לא ייחסה משקל בעת הערכת העדות לגורמים רלוונטיים וכן למקרים בהם הסקת המסקנות התבססה על ראיות שבכתב או על שיקולים שבהגיון (ע"פ 5266/05 זלנצקי נ' מדינת ישראל (22.2.2007); ע"פ 1656/16 דוידוביץ נ' מדינת ישראל (20.3.2017); ע"פ 2035/16 פלוני נ' מדינת ישראל (14.9.2017)). המקרה דנן אינו מסוג המקרים החריגים המצדיקים התערבות בממצאים מהסוג האמור.

31. מאחר ומרבית טענותיו של המערער בערעור מתמקדות באי התאמה בין ההודאה לבין ההתרחשות בזירה, ובחסרים של ראיות התומכות בה, וכן בראיות שלעמדת ההגנה עומדות בסתירה להודאה, מצאתי להפנות לדברים שהם בבחינת עקרון יסודי המתווה את אופן בחינת הטענות.

"המטרה היא לבחון האם ההודאה מתיישבת עם הראיות החיצוניות הקיימות, הן כבסיס להרשעה והן כבסיס לזיכוי. טול למשל מקרה בו נאשם מוסר בהודאתו היכן טמונה הגופה, והיא אכן נמצאת שם – זוהי ראית 'דבר מה נוסף' חזקה. בנבדל, אם נאשם מפרט בהודאתו את דרך גרימת המוות, למשל בחניקה, אך נתיחת הגופה מעלה שהמנוח נפטר כתוצאה מחניקה ומטביעה – מדובר ב'דבר מה חסר'. אחרון, אם נאשם מוסר בהודאתו היכן טמונה הגופה, והגופה נמצאה במקום אחר – לפנינו מקרה של 'דבר מה סותר'. ודוק, כשם שאין בקיומו של 'דבר מה נוסף' כדי להבטיח הרשעה – כך אין בקיומם של 'דבר מה סותר' או 'דבר מה חסר' להוביל בהכרח לזיכוי. תפקידו של בית המשפט לבחון את המכלול על פי הכלל במשפט הפלילי של 'הספק הסביר' (ע"פ 6296/13 אדריס נ' מדינת ישראל (22.3.2015) (להלן: עניין אדריס)).

ההודאה – תוכנה והתפתחותה

32. על מנת להבין את אופן התפתחות גרסתו של המערער עד למתן ההודייה המשמשת בסיס להרשעתו, אין מנוס מלעמוד על דרך הילוכו של המערער בחקירה תוך סקירת הגרסאות והפרטים שמסר באותן הודעות, משיש בדבר כדי להציג את התמונה המלאה המתארת את הדינמיקה בחקירה ואת התפתחות גרסת המערער מהכחשה מוחלטת עד להודייה בביצוע הרצח.
33. בהודעה הראשונה מיום 27.3.2013 (ת/3) מוסר המערער שהגיע עם המנוחה למלון בסביבות השעה 20:00-21:00 בערב, יחד עמה עלה לדירה. המערער מוסר גם כי המנוחה נכנסה בטעות לחדרו של סרג' ומספר על תקרית שיחת הסקיפ שלאחריה ביקשה ממנו המנוחה כסף וכן מוסר כי קיים יחסי מין עמה תמורת תשלום הסך של 300 ש"ח (יצוין כי בהודעה זו לא הזכיר המערער אף לא במילה שהוא נותר חייב למנוחה 200 ש"ח). לדבריו, מאז לא ראה את המנוחה.
34. בהודעתו השניה מיום 29.3.2013, הודעה כתובה (ת/5), מפליל המערער את סרג' ברצח המנוחה ובהשלכתה. המערער מספר, כי ביום 23.3.2013 בשעה 23:50, הגיע לדירה ואז הריח "את הריח של ז". בדירה הוא פגש בסרג' שנראה לו מפוחד וסיפר לו כי המנוחה נמצאת בחדרו (של המערער) מתחת למיטה, כי היא מתה, ושצריכים להוציא אותה משם. סרג' הציע שיזרקו אותה. אז, מתאר המערער כיצד סרג' הוציא את המנוחה מתחת למיטה, פתח את החלון בחדרו של המערער, החזיק אותה מהגב, הניח אותה על החלון ולאחר מכן דחף אותה, והיא עפה ונפלה. משנשאל איך סרג' רצח את המנוחה, השיב המערער כי אינו יודע, אך מאחר ועיניה היו נפוחות הוא חושב שאולי סרג' "חנק אותה/תלה אותה", כאשר בעת אמירת הדברים נראה המערער מניח את ידו על צווארו בתנועה של חניקה (וידאו ת/6, דקה 26:12).
35. בהודעה השלישית מיום 31.3.2013 (ת/10) חוזר המערער על גרסתו לפיה סרג' הוא שרצח את המנוחה.
36. בהודעתו הרביעית מיום 2.4.2013 (ת/13-ההודעה המתומללת), מודה המערער לראשונה ברציחתה של המנוחה. ב-ת/13, ניתן לראות את התפתחות גרסתו של המערער ודינמיקת החקירה בין המערער לבין חוקריו. להזכיר, כי בטרם הודייתו ברצח המנוחה הפליל המערער את סרג' חברו ברציחתה והוא נכון היה להמשיך בקו הגנה זה, אך החוקרים, שלא היו מוכנים להסתפק בהפללה שלא התיישבה עם הממצאים והראיות שבשטח, ניהלו עמו שיח ארוך, תוך שהם מפרטים בפניו את חוסר סבירות הגרסה שבה הפליל את סרג', טענו בפניו כי הוא משקר וביקשו ממנו למסור את האמת (עמ' 3-4 לתמליל ת/13). החוקרים אף אומרים למערער שסרג' זרובצים על מצפונם. המערער מספק לראשונה מפיו הוא וביזמתו את המניע לרצח ומספק לחוקרים כי המנוחה הסכימה לקיים עמו יחסי מין תמורת הסך של 500 ש"ח, משהיו לו רק 300 ש"ח הבטיח כי ישלם לה את ה-200 ש"ח כשיחזור מעבודתו (עמ' 6-7). משביקש לדחות תשלום החוב למחרת היום כי לא היה לו כסף ישראלי ליתן לה, איימה עליו המנוחה, "היא אמרה לי 'אם אתה לא רוצה לתת לי, אני אגרום לך לבעיות רציניות, אני אצעק שתקפת אותי, אני אפתח את החלון ואצעק שתקפת אותי והמשטרה תעצור אותך' ... פחדתי" והוא לא רצה שסרג' ישמע אותה (עמ' 9 ש' 5 ואילך).

ניכר כי המערער נתון בסערת רגשות והוא מספר לחוקריו כך: "פעם ראשונה שזה קורה לי ואני בפניקה ... ואני בשוק ... אני לא מצליח לשלוט בעצמי ... זאת הפעם הראשונה שלי ... ועל המצפון שלי, לא הייתי שיכור" (עמ' 5 לתמליל ת/13). המערער מפרט עמוד 9

על המפגש ועל הוויכוח שהתנהל בינו לבין המנוחה בליל הרצח על אותם 200 שקלים וכיצד חשש מסרג' שידע שהיא הגיעה שוב לדירה.

בהמשך מספר המערער כי על רקע איומיה של המנוחה שתצעק כי אנס אותה "הבאתי לה כאפה ... כאפה חזקה ... והיא פתחה את החלון ... סגרתי את החלון" (עמ' 9, ש' 16-20). המערער מוסר שלאחר הוויכוח הם הלכו לישון כשהוא מבטיח לה שמחר בבוקר ישלם לה את ה- 200 ש"ח. לדבריו, בשעה 03:00 בלילה הוא התעורר וראה כי "החלון היה פתוח, כשהסתכלתי על הבחורה הבחורה כבר לא היתה ... והחלון פתוח" (עמ' 9, ש' 30 ואילך). באמירה זו מבקש המערער להוביל את החוקרים לאפשרות שאולי המנוחה קפצה אל מותה.

לאור גרסתו החדשה של המערער, לפיה יכול והמנוחה קפצה אל מותה, נשאל המערער על ידי החוקרים אם כך הוא הדבר, אזי סרג' אותו הפליל בהודעתו הקודמת לא עשה דבר למנוחה. ותשובתו של המערער לא איחרה לבוא: "סרג' לא עשה כלום" (עמ' 13, ש' 27-32). החוקרים מטיחים במערער כי הם אינם מאמינים לו שהמנוחה קפצה אל מותה ומסבירים לו שלפי חוות הדעת הפתולוגית המנוחה לא היתה בחיים כאשר הושלכה למטה וכי הם חושדים בו שהוא זה שרצח אותה. המערער מבקש לראות את סרג' כדי להתנצל בפניו על שהפליל אותו על לא עוול בכפו ואומר לחוקרים כי הוא "לוקח אחריות". אולם החוקרים אינם מסתפקים בכך ומפצירים בו שיספר את האמת, כי כך יוקל לו, ואז מספר המערער כי נתן למנוחה מכה-סטירה "עם כל הכוח" ובעקבות כך היא נפלה על המיטה. לדבריו, כאשר המנוחה נפלה על המיטה ביקש לבדוק את מצבה אך כשהרים את ידה וזו נפלה חזרה, הבין באותו רגע שהיא מתה (עמ' 19, ש' 30 ואילך).

גם את השלכת גופת המנוחה מהחלון מנסה המערער לצבוע בצבעים אחרים, לא של השלכה מכוונת כי אם נפילה בלתי מכוונת שהתרחשה באקראי. המערער מספר כי הוא פתח את החלון כדי להושיב את המנוחה על החלון "ולחשוב מה אני עושה" אך ברגע שהחליף את הידיים כדי להחזיק אותה, היא נפלה. מיד לאחר מכן הוא חוזר בו מגרסה זו ומסביר כי הוא בעצם השליך אותה מהחלון כדי להיפטר ממנה על מנת שסרג' לא יראה אותה (עמ' 21 לתמליל). החוקרים, שיודעים כי המנוחה מתה מחנק, ממשיכים ומבקשים מהמערער להסביר להם איך הוא רצח את המנוחה והמערער מתעקש "אני אומר לך זה סטירה אחת" (עמ' 24). משהמערער חוזר על הגרסה הזו שוב ושוב, מטיחים בו החוקרים כי דבריו אינם עולים עם דברי הפתולוג שקבע כי המנוחה נחנקה, ושבים ומבקשים ממנו שיספר את האמת.

המערער נשאל על ידי החוקרים כיצד הביא למותה של המנוחה, והאם דקר אותה תוך שהם מזכירים לו שבזמן שאמר שסרג' הרג אותה "אמרת שראית את העיניים שלה יוצאות ... ואנחנו יודעים מתי ראית את העיניים שלה יוצאות ...", ומבקשים ממנו שוב שימסור את האמת. אז עונה להם המערער בשאלה/תשובה, כפי שעולה מהדיאלוג הבא:

"סוגנו: אז אתם אומרים ...

חוקר: לא. זה לא שאנחנו אומרים ...

סוגנו: שחנקתי אותה?

חוקר: מה הוא אומר ... אנחנו לא רוצים להגיד כלום ... אנחנו רוצים לשמוע ... אנחנו לא היינו בחדר ... אנחנו רוצים שהוא יגיד את האמת.

סוגנו: אני אמרתי לכם את האמת ... הבאתי לה מכה עם כל הכוח שלי" (עמ' 27-28 להודעה).

החוקרים אינם מרפים מהמערער ומבקשים לדעת איך נגרם מותה של המנוחה (עמ' 39, ש' 15 ואילך), והמערער משיב "לפני שהבאתי לה סטירה ... החזקתי אותה מהצוואר, החזקתי אותה מהצוואר ... הייתי כבר עצבני ... החזקתי אותה מהצוואר ואז הבאתי לה סטירה" (עמ' 39, ש' 29 ואילך), וממשיך לתאר את מעשיו "כשהחזקתי אותה בצוואר היא עדיין היתה בחיים. אחרי הסטירה ... היא כבר לא זזה ... רציתי להדביק אותה ככה, ניגשתי לצוואר שלה, החזקתי אותה, באמת, מהצוואר בכל הכוח שלי ... והבאתי לה סטירה. כשהבאתי לה סטירה עזבתי אותה ..." (עמ' 41, ש' 3 ואילך).

המערער חוזר ומספר איך השליך אותה מהחלון לאחר שחנק אותה (עמ' 42) ומתאר כיצד חנק את המנוחה "כשהתעצבנתי, החזקתי אותה בצוואר עם יד שמאל שלי ... כשהבאתי לה סטירה הפסיקה לזוז" (עמ' 45). כדי להקלות מחומרת המעשה, מספר המערער שהדברים לא היו מכוונים "אבל לא עשיתי את זה בכוונה ... זה לא מה שרציתי ... לא רציתי להרוג ... קשה לי להבין את זה ..." (עמ' 47). בהמשך, מביע המערער רגשות חרטה ואמפתיה כלפי המנוחה ובני משפחתה.

37. לאחר הודאתו זו נערך בין המערער לבין סרג' עימות (ת/17). העימות לוהה בבכי ובהתרגשות ובמהלכו התנצל המערער בפני סרג' על שסיבך אותו. המערער הסביר לסרג' כי הוא לא תכנן את הדברים וכי מות המנוחה היה בגדר תאונה. לאחר העימות נערך עם המערער שחזור (ת/15), בו שיחזר המערער את רצח המנוחה והשלכתה מהחלון.

38. בהודעתו החמישית מיום 9.4.2013 (תמליל ת/19) נשאל המערער כיצד הרג את המנוחה והוא משיב "אני חנקתי אותה ... אני חנקתי אותה בחוזקה" (עמ' 6, ש' 10-7). במהלך הודייתו זו נשאל המערער האם המנוחה צעקה והשמיעה קול, שאז ענה המערער כי המנוחה השמיעה קול חלש "הרעש שלה היה ... משהו כזה (הנחקר משמיע קול חנק)" (עמ' 7, ש' 11).

המערער נשאל האם סרג' הרג את המנוחה כפי שמסר בהודעה קודמת שלו, אך המערער עונה כי סרג' לא היה מעורב ברצח של המנוחה, "אני הרגתי אותה" (בעמ' 12-13) וכי הפליל את סרג' משום שזה הדבר ש"עלה לו לראש" על מנת להדוף את החשד נגדו. המערער נשאל האם סרג' סייע בידו בדרך כלשהי והשיב כי סרג' לא עזר לו, לא ברצח ולא בכל דרך אחרת, להיפטר מגופתה של המנוחה. נראה, כי מטרת השאלה היתה לוודא את מידת מעורבותו/ידיעתו, אם בכלל, של סרג' ברצח, שכן על פי הודיית המערער הרצח התבצע בה בעת שסרג' שהה בדירה. למעשה, השאלה צופה פני עתיד, היינו את הטענה שהעלה המערער בהמשך, לפיה הכיצד זה סרג' לא ראה, לא שמע ולא ידע על רצח המנוחה ותשובתו זו של המערער סותמת את הגולל על התהייה.

להשלמת התמונה יצוין, כי סרג' שוחרר ממעצרו רק ביום 10.4.2013, לאחר מסירת ת/19, ביום 9.4.2013, אף שהמערער הודה לראשונה ברצח המנוחה כבר ביום 2.4.2013.

נסיבות גביית ההודאה

39. עיון בתמליל חקירתו של המערער (ת/13) וצפייה בדיסק החקירה, אינם מותירים מקום לספק כי החקירה התנהלה בניחותא, כאשר החוקרים פונים לרגשותיו של המערער, תוך עימותו עם הקשיים העולים מגרסתו המתפתחת לאור הראיות שהיו ידועות להם. כך למשל, כאשר המערער העלה אפשרות שמא המנוחה קפצה אל מותה, הסבירו לו החוקרים כי הדבר עומד בניגוד לחוות דעתו של הרופא הפתולוג שקבע כי המנוחה לא היתה בחיים כשהושלכה למקום בו נמצאה. בהמשך, משטען המערער שהמנוחה מתה כתוצאה מכך שסטר לה בכל כוחו סטירה חזקה מאד, הסבירו לו החוקרים כי הגרסה לפיה המנוחה מתה כתוצאה מהסטירה החזקה שנתן לה אינה מתקבלת על הדעת. משהבין המערער כי הגרסאות שמסר עד כה אינן הגיוניות ולא מתקבלות על הדעת, "שיפר" את גרסתו ואמר כי אחז בידו השמאלית בצוואר המנוחה, בכל הכוח, וסטר לה. יוער, כי סיבת מותה של המנוחה כתוצאה מחנק או "תליה" עלתה לראשונה מפיו של המערער בהודעה שנמסרה ביום 29.3.2013 כשבגרסה זו הפליל את סרג' בחניקתה ובהשלכתה מחלון הדירה (לפירוט יתר ראה תמליל הודעה ת/7, ש' 90-91).

40. כפי שציין בית המשפט בהכרעת הדין, המערער נשאל אם הוא יודע כיצד הרג סרג' את המנוחה ותשובתו היתה כי אינו יודע, אך מאחר ועיני המנוחה היו נפוחות הוא חשב שאולי סרג' חנק אותה. בית המשפט מציין, כי בתמליל החקירה אמר המערער "אולי הוא תלה אותה (ולא 'חנק' אותה)", ואולם מצפייה בתיעוד הוידאו של החקירה ניתן לראות שכאשר אמר את הדברים הניח המערער את ידיו על צווארו בצורה של חניקה (תמליל ת/6, עמ' 10, ש' 32; וידאו ת/6 דקה 12:26 וכן דקה 41:26).

בית המשפט מציין, ובצדק, כי זו הפעם הראשונה בה מעלה המערער את התייחסותו לכך שהמנוחה מתה מחנק, וזאת כבר בשלביה המוקדמים של החקירה ומיוזמתו, מבלי שנשאל על כך, ועוד בטרם הודה בביצוע הרצח. על גרסת החניקה חזר המערער שוב ב-ת/7, כשייחס את מעשה החניקה לסרג' "הוא חנק אותה. ש. איך אתה יודע שהוא חנק אותה? סונגו: כי אני מכיר את הפנים של ז", בהתכוונו למראה עיניה של המנוחה.

41. בית המשפט המחוזי, ששמע את העדים ואת המערער והתרשם מהם והינו הערכאה הדיונית האמונה על הערכת מהימנותם של עדים המעידים לפניו, קבע כי בהודיית המערער ניכרו סימני אמת רבים, כאשר במהלך חקירתו ביטא המערער באופן מילולי את התרגשותו. כך נכתב כי המערער "מתרגש", "חש פניקה", "חש רגשי אשם" ומביע "אמפתיה" וכן כי מראהו והתנהגותו של הנאשם בתיאור הוידאו (ת/13א) מעלים כי נראה שהוא מתרגש, מתקשה לדבר, מדבר 'מהלב', מרכין ראש ומדבר בשקט. עוד נקבע כי בתיעוד שיחת ההתנצלות עם סרג' (ת/17) נראה המערער מתרגש ובוכה. בית המשפט התרשם כי הדבר מעיד על נקיפות מצפון ועל החרטה על טפילת האשמה על סרג' וקבע כי הודייתו והתנצלותו של המערער נראות כנות ביותר. לא מצאתי מקום להתערב בקביעותיו של בית המשפט, לא כל שכן לאחר צפייה בתיעוד הדברים הנ"ל.

משקלה של ההודאה

42. בית המשפט בחן את ההודאה לפי מבחני העזר שנקבעו בפסיקה (ע"פ 774/78 לוי נ' מדינת ישראל פ"ד לג(3)228, 334 (1979) וע"פ 4179/09 מדינת ישראל נ' וולקוב (18.10.2010)) "מי אמר"; "מה אמר"; וקיומו של דבר מה נוסף, ומצא ליתן עמוד 12

להודאה משקל גבוה, המאפשר לבסס עליה את הרשעת המערער.

באשר למבחן העזר שעניינו "מי אמר" ובהתייחסו לאישיותו ומיהותו של המערער קבע בית המשפט כי חרף העובדה שהמערער נמנה על קבוצת הסיכון למסירת הודיית שווא לאור היותו עובד זר בארץ זרה, המצוי בתנאי מעצר וחקירה, הרי שעל פי התרשמותו המערער אינו אדם חלש שמסר הודייה על מנת לרצות את חוקריו. בית המשפט התרשם כי מדובר באדם נבון, הדובר מספר שפות, וכי הודייתו לא באה כתוצאה מנסיבות של לחץ פנימי, אלא מתוך הכאה על חטא והכרה באשם לאחר שהפליל את חברו הטוב, שפתח בפניו את ביתו. שותף אני לדבריו אלה של בית המשפט, שראה ושמע את העדויות והתרשם מהמערער באופן בלתי אמצעי, והצפייה בתיעוד חקירותיו של המערער מחזקת התרשמות זו.

המערער מסר גרסה מתפתחת ולא שש לרצות את חוקריו והחשוב מכל – חוקריו לא סמכו על כל מילה שיצאה מפיו ושבו וביקשו ממנו לספר להם את האמת, אמת שיכולה להתיישב עם הממצאים האובייקטיביים שהיו ברשותם. להזכיר, כי בדרכו אל "התחנה האחרונה" – ההודאה – הספיק המערער להוביל את חוקריו דרך מספר גרסאות – תחילה בהכחשה מוחלטת, בהמשך בהפללת סרג', לאחר מכן בהעלאת האפשרות שמא המנוחה קפצה אל מותה; משם המשיך המערער לגרימת מותה של המנוחה כתוצאה ממתן סטירה חזקה, ומשגם גרסה זו לא החזיקה מים, המשיך לאמירה כי "החזיק" בצווארה של המנוחה חזק מאד. רק בחקירתו האחרונה הודה המערער בחניקתה של המנוחה "אני חנקתי אותה בחזקה", תוך שהוא מחקה את קולות החנק שהשמיעה המנוחה כאשר חנק אותה. אילו ביקש המערער לרצות את חוקריו, לא היה טורח לעבור דרך כל "התחנות" שבדרך, עד להודאה האחרונה כאשר גם "בתחנה" אחרונה זו, המשיך המערער, כלשון בית המשפט, למזער ולהקטין מאכזריות ועוצמת המעשה, משטען לחניקתה באמצעות יד אחת "ומתוך עצבים".

השחזור – אי התאמה להודאה

43. אחת מטענותיה המרכזיות של ההגנה מתמקדת בחוסר ההתאמה בין ממצאי השחזור – סימני האלימות על צווארה של המנוחה – לבין האופן בו הדגים המערער את חניקתה. אציין, כי בית המשפט התייחס לטענתה של מומחית ההגנה ד"ר פורמן-רזניק "כי פיזורם של הסימונים אינו מתיישב עם אחיזתו של הנאשם כפי שהדגים על גבי הבובה בשחזור... התיאור שנמסר בשחזור אינו מתאים לסימונים שנמצאו על צווארה של המנוחה" ודחה אותה, משזו "התייחסה אל השחזור שערך הנאשם כמות שהוא, באופן דווקני, כאילו מדובר בתיאור מדויק וממצה של האירוע". ולא היא – שכן להתרשמות בית המשפט נראה, כי המערער מיזער את אכזריות המעשה: "אכן בשחזור לא הדגים הנאשם פעולה של חנק במשך כמה דקות רצופות – חנק שיכול להביא למוות. השחזור מדגים אחיזה קצרה בצוואר ואולם הגיוני מאד שהנאשם בחר שלא לשחזר את האירוע הדרמטי במלוא אכזריותו ועוצמתו" (פסקה 168 להכרעת הדין). דבריו אלה של בית המשפט אינם תלושים מהמציאות ובנסיבות של התפתחות גרסת המערער כפי שפורטו לעיל רשאי היה להסיק מסקנה זו. בעניין אדריס התייחס בית משפט זה לאפשרות דומה:

"ככלל, פרטים שגויים או אף שקריים בהודאות אינם מפחיתים בהכרח באופן משמעותי ממשקלה של ההודאה. אחרת יכול כל אדם לשזור מעט פרטים שגויים לאורכה של הודאתו הכנה, למקרה שיחפוץ לחזור בו לאחר מכן מהודאתו. ואולם, יש ליתן לכך משקל בהתאם לנסיבות העניין..."

נסיבות העניין שבפנינו הן כאלה, שהמערער היה הראשון להעלות מיוזמתו שלו את אפשרות גרימת מותה של המנוחה בחנק, וזאת כבר ביום 29.3.2013 בהודעה ת/6 בה הפליל את סרג'. כפי שציין בית המשפט "מצפייה בצילום הוידאו של החקירה ניתן לראות כי בעודו אומר זאת מניח הנאשם ידו על צווארו בתנועה של חניקה..." (עמ' 10 להכרעת הדין).

העובדה שהמערער בחר להדגים בשחזור את תיאור החנק באמצעות יד אחת כאשר ההדגמה אינה מתיישבת עם סימני האלימות על צווארה של המנוחה, אין בה כדי לפגום בהודאה, משההודאה מתיישבת עם ממצאי הנתיחה לפיהם המוות נגרם בחנק מכני. וזאת כאשר גם מומחית ההגנה ד"ר פורמן-רזניק אישרה במהלך חקירתה הנגדית כי הממצאים שנמצאו מתיישבים עם חנק באמצעות היד (עמ' 36, פסקה 119 להכרעת הדין).

החבלות על גופת המנוחה

44. גם בטענה לגבי הימצאות החבלות על גופת המנוחה דן בית המשפט קמא ומסקנתו באשר למקורן של החבלות מקובלת עלי. כאמור, אין מחלוקת בין ד"ר פורמן-רזניק, מומחית ההגנה, לבין מומחה התביעה ד"ר זייצב, כי חבלות מהסוג שנמצאו על גופת המנוחה - שברים באגן ובעצם הירך נגרמו - מחבלה קהה, קרוב לוודאי בלתי ישירה כמו נפילה (עמ' 37 להכרעת הדין) וכי השברים נוצרו לאחר המוות.

לאור תנוחת הגופה, תלויה על מעקה אלומיניום, שללה מומחית ההגנה אפשרות גרימת השברים כתוצאה מנפילה בודדת, קרי נפילה ישירה על המעקה. מאידך, מאחר ולא ניתן היה לשלול אפשרות פגיעת גופת המנוחה בקונסטרוקציית המתכת הנמצאת מעל פרופיל האלומיניום של המעקה, ולא ניתן לשחזר את מעוף הגופה באוויר עד לנחיתתה על המעקה, קבע בית המשפט כי אפשרות גרימת השברים כפי שתיאר ד"ר זייצב נותרת בגדר אפשרות סבירה אותה אימץ בית המשפט וזאת לאחר שההנחה (נפילה ישירה על המעקה) עליה התבססה חוות דעת מומחית ההגנה אינה מתקיימת עוד.

זאת ועוד, על פי חוות דעתו ועדותו של רפ"ק אביגדורי לפיהן קיימת אפשרות סבירה ביותר כי הגופה פגעה בקורה האנכית של קונסטרוקציית המתכת בטרם נחיתתה על מעקה האלומיניום, לאחר שזו הושלכה מגובה הפאה המערבית של המלון במסלול לא ידוע, מחזקת את המסקנה כי השברים נוצרו כתוצאה מנפילת הגופה מגובה רב.

מקום נפילת הבובה בשחזור - אי ההתאמה למקום מציאת הגופה

45. המערער הודה כי השליך את גופת המנוחה מחלון חדרו, אך אין בנמצא כל עדות המתארת את אופן נפילת הגופה עד שהגיעה להיות תלויה על פרופיל האלומיניום בצורה שבה נמצאה, לבד מחוות דעתו ועדותו של רפ"ק אביגדורי, שבה קבע כאפשרות סבירה ביותר כי הגופה פגעה תחילה בקורה האנכית בטרם נחיתתה על פרופיל האלומיניום. באשר להעדר התאמה בין מקום נחיתת הבובה במהלך השחזור לבין מקום נחיתת הגופה היכן שנמצאה, אין לי אלא להסכים עם הדברים שכתב בית המשפט, ואשר עליהם לא מצאתי להוסיף דבר, "רפ"ק אביגדורי ציין בחוות דעתו כי אין זה אפשרי לבצע ניסוי המדמה השלכת המנוחה וכוללת את כל

המשתנים (עוצמת ההשלכה, זווית ההשלכה, דינמיות הגופה באוויר וכו') כפי שאירעו באירוע האמת" (עמ' 47, פסקה 149 להכרעת הדין).

העדר ראיות להגעת המנוחה בליל ה- 26.3.2013 למלון והעדר סימני מאבק בחדר

46. בפסקה 183 להכרעת הדין קבע בית המשפט, כי עדותו של "עד הראיה אלפסי ... ממקמת את המנוחה במלון החל מהשעה 23:00 לערך". בהתייחס לטענת ההגנה לפיה אלפסי העיד כי ראה את המנוחה בלווייתו של "בחור אתיופי", תיאור שלטענת ההגנה אינו הולם את המערער, קבע בית המשפט כי אינו רואה סיבה להתערב בקביעה זו, שכן "יתכן בהחלט שאותו בחור 'אתיופי' הוא לא אחר מהנאשם, שחזר ממשמרת בית הקפה. ושעד הראיה לא דיין בשעה שבה נקב (עד הראיה נקב בשעה 23:00 ולפי עובדות כתב האישום חזר הנאשם למלון בסמוך לשעה 23:50) ...".

בהתייחס לטענת ההגנה להיעדר סימני מאבק בחדרו של המערער ולכך שסרג' לא ראה את המנוחה בכניסתה לדירה באותו לילה ובהמשך לא שמע את קולות המאבק בחדרו של המערער, קבע בית המשפט כי המערער בחששו מסרג', שמא יראה את המנוחה בדירה שוב, ביקש מהמנוחה כי תיכנס לדירה ולחדרו בשקט, כשהשיחה בינה לבינו התנהלה בשקט ובאופן חרישי. כך, שמסיבה זו סרג' לא יכול היה לראות או לשמוע את המנוחה. מה גם שסרג' היה בעיצומה של שיחת סקייפ עם אישתו כשהוא ספון בחדרו. מאותה סיבה ממש סרג' לא שמע ולא יכול היה לשמוע את שהתרחש בין המערער לבין המנוחה בחדרו של המערער.

באשר להעדרם של סימני מאבק בחדר אעיר, כי גם לגרסת המערער לא התנהל מאבק אלים בינו לבין המנוחה שתוצאותיו ניכרות בחדר. המערער תיאר אחיזה בצווארה של המנוחה שהספיקה כדי להתגבר עליה. כאשר מאבק כזה לא העלה רעשים לבד מחרחורי חניקה של המנוחה, שלא היו יכולים להישמע על ידי סרג', שהיה שקוע בשיחת סקייפ בחדר הסמוך. משכך, העדרם של סימני מאבק ואי שמיעת קולות מאבק בנסיבות שפורטו אינם פוגמים באמיתות ההודייה.

העדר ממצאי דנ"א וטביעות אצבע על אדן החלון ממנו הושלכה המנוחה

47. ההגנה טענה כי העדר ממצאי דנ"א וטביעות אצבע של המנוחה ו/או של המערער על אדן החלון ממנו הושלכה המנוחה עומדים בסתירה להודאתו של המערער ומפחיתים ממשקלה. בית משפט היה מודע לטענות אלה ולא התעלם מהן. בעמ' 33 להכרעת הדין התייחס בית המשפט לטענה זו בהפנותו לדברי עדותו של פקד דוקן בהקשר זה, שאישר כי "נלקחו דגימות דנ"א מאדן החלון בחדרו של הנאשם ושלא נמצא דנ"א של המנוחה. העד שלל את הטענה שהמנוחה אמורה היתה להשאיר דנ"א על אדן החלון ברגע שנגעה בו. הוא הסביר שהדבר תלוי במידת החיכוך, בשאלה מה נגע בחלון (הגוף או הבגד) וכן בשאלה איזה חלק של החלון נדגם. עוד ציין העד כי אזור החלון זוהם. הכוונה לכך שסרג' נשען על אדן החלון לאחר שסנ"צ ולדמן ביקש ממנו להסתכל למטה מהחלון ...". קביעת בית המשפט לפיה העדר טביעת אצבע או דנ"א על החלון ממנו הושלכה המנוחה, אין בה כדי לפגום במשקלה של ההודאה, מקובלים עלי.

העדר ממצא של חבלה על פניה של המנוחה

48. ההגנה טענה כי העדרו של ממצא חבלתי על פני המנוחה, כאשר המערער גרס בהודייתו כי היכה בפני המנוחה בחזקה, יש בו כדי לפגום באמינות ההודאה ולהחלישה. גם נקודה זו זכתה להתייחסותו של בית המשפט בפסקה 137 להכרעת הדין "ד"ר זייצב נשאל בחקירתו הנגדית האם במצב שבו גבר סוטר לפניה של אישה באמצעות גב כף ידו בעוצמה שגורמת לאישה ליפול, היה מצופה שיישאר סימן חבלה. ד"ר זייצב השיב שהפעולה המתוארת יכולה שלא להשאיר סימן חבלה" (ההדגשה אינה במקור - ג'.ק.). יודגש, התשובה שלעיל ניתנה על ידי רופא מומחה ועדותו לא נסתרה בכל דרך ואין בנמצא כל חו"ד שנוגדת קביעה זו.

אי הימצאות נעלי המנוחה

49. בבחינת מה שעוד חסר, הצביע המערער על אי הימצאות נעלי המנוחה לא בדירה ולא בזירה בכלל. לחסר זה אין תשובה בהכרעת הדין. לטעמי, אין בחסר האמור כדי להחליש מכוחה הראיית של הודאת המערער וצדק אפוא בית המשפט שאין מדובר בפרט מהותי, אלא בפרט שולי שאין בו כדי לפגוע ברמת הוודאות של הודאת המערער.

עדויות הזמה

50. המערער טען בסיכומיו בבית המשפט המחוזי וגם כאן, כי בית המשפט היה צריך להתעלם מעדות ההזמה של רפ"ק אביגדורי, שכן מרגע שההגנה זנחה את עדות המומחה רוזנגרטן, אותה ביקשה התביעה להזים באמצעות עדותו של רפ"ק אביגדורי, לא היה מקום לעשות שימוש בעדות הזמה זו, משכפועל היא שימשה כמקצה שיפורים לראיות המשיבה, שכן עדות ההזמה של רפ"ק אביגדורי, שעיקרה מסקנותיו של מר רוזנגרטן בעניין כתמי הדם, שימשה את המשיבה, בהמשך, לביסוס טענותיה באשר לסבירות השלכת גופת המנוחה מחלון חדרו של המערער ולאפשרות פגיעת גופת המנוחה בקורה התומכת של הקונסטרוקציה שמעל מעקה האלומיניום עליו נחתה גופת המנוחה. כל זאת כשהמחלוקת בין המערער למשיבה היתה גם בשאלה אם המנוחה הושלכה למקום בו נמצאה או שגופתה הובאה לשם לאחר מותה.

לא מצאתי ממש בטיעון זה משבית המשפט התייחס לטיעון הספציפי בפסקה 142 להכרעת הדין משציין כי "הסניגורית לא חלקה על כך שבית המשפט מוסמך להתייחס לכל הראיות שהובאו בפניו".

לטעמי העובדה שההגנה מצאה בסופו של יום לוותר ושלא להסתמך על עדות עד ההגנה מטעמה (עדות רוזנגרטן), אותה ביקשה המשיבה להזים, אינה מאיינת מכוחה הראיית העצמאי של עדות ההזמה.

מחדלי חקירה

51. ההגנה טענה לקיומם של מחדלי חקירה שהתבטאו באי נטילת דנ"א מקונסטרוקציית המתכת שמעל המעקה עליו נמצאה גופת המנוחה ולזיהום הזירה.

לענין אי דגימת הקורות, בית המשפט קבע, וקביעתו מקובלת עלי, כי הדבר לא פגע בחקר האמת, שכן אילו נדגמו הקורות ונמצאו עליהם שאריות דנ"א, היה בכך כדי לחזק את "האפשרות הסבירה" שאותה העלה רפ"ק אביגדורי, לפיה גופת המנוחה פגעה בקורות המתכת לפני נחיתתה על מעקה האלומיניום. מנגד, העדרו של ממצא דנ"א אין בו כדי להועיל להגנה, שכן "העדר ראיה אינו בהכרח ראיה להעדר". כך גם בענין זיהום הזירה שנוצר כתוצאה מהישענותו של סרג' על אדן חלון חדרו של המערער, לבקשתו של אחד החוקרים. נקבע, כי אין מדובר בפגם משמעותי, שכן אילו נמצאו טביעות אצבעותיו של המערער על אדן החלון, לא היה בדבר כל רבותא, משההגנה לבטח היתה טוענת שהדבר אך טבעי הוא, שכן מדובר בחלון חדרו של המערער.

52. הלכה היא, כי אין במחדלי חקירה של עצמם כדי להביא למסקנה כי יש לזכות נאשם מהמיוחס לו, מקום בו חרף מחדלי החקירה הונחה תשתית ראייתית מספקת להוכחת אשמתו (ע"פ 3090/11 ענבתאווי נ' מדינת ישראל, פסקה 15 (18.10.2012)). זאת ועוד, בבחינת טענה הנוגעת למחדלי חקירה יש לבחון האם הגנתו של הנאשם קופחה (ראו ע"פ 6294/11 פלוני נ' מדינת ישראל, פסקה 166 (20.2.2014)). בענייננו, מעיון במכלול הראיות ובהליכי החקירה עולה כי אף אם ניתן לקבל את הטענה לפיה העדר איסוף דנ"א מקונסטרוקציית המתכת וזיהום אדן חלון חדרו של המערער עולים כדי מחדלי חקירה, אין בהם כדי לבסס ספק סביר בדבר אשמתו של המערער.

סיכומם של דברים

53. לאחר בחינת טענות הצדדים, עיון בהכרעת הדין, צפייה בחקירותיו המוקלטות והמוסרטות של המערער וקריאת תמלולי הודעותיו, לא מצאתי כי נפלה שגגה מלפני בית המשפט המחוזי שבחר להעדיף את דברי הודאתו של המערער ב-13 וב-19 על פני דברי עדותו בבית המשפט, אותה מצא בית המשפט כעדות רצופת שקרים. כך גם לא מצאתי כי בית המשפט טעה בכך שקבע כי משקלה הסגולי של ההודאה הוא גבוה וכי היא נתמכת בראיות חיזוק רבות.

54. המערער מסר הודאה מפורטת שהכילה סיפור מעשה מפורט וסדור, הכולל פרטים רבים שכולם באו מפיו וביוזמתו של המערער. הודאתו של המערער לא הגיעה בתחילת חקירתו על מנת לרצות את חוקריו. עם התקדמות החקירה ועימות המערער עם ראיות פורנזיות מהזירה ונתיחת הגופה, הלכה גרסתו והתפתחה מהכחשה גורפת, עבור בהפללתו של סרג' ועד להודאתו ברצח, תוך פירוט המעשה ומסירת פרטים מוכמנים, הכאה על חטא ובקשת סליחה מסרג'.

המערער סיפק בהודאתו מיוזמתו את הרקע לחזרתה של המנוחה למלון בליל ה-26.3.2013, ברצונה לגבות ממנו את החוב של 200 השקלים שנותר חייב לה עבור קיום יחסי מין עמה, כשבעקבות הוויכוח שהתפתח בינו לבין המנוחה ואיומיה כי תצחק שתקף אותה ואנס אותה, הוא חנק אותה למוות. קשה להעלות על הדעת אפשרות כי פרט זה שהיווה המניע לביצוע הרצח כאן, נשתל בפיו של המערער על ידי מי מהחוקרים, בהיותו פרט מסיפור של מעשה כולל שהיה בידיעתו הבלעדית של המערער. מסקנתו של בית המשפט שדחה את טענת המערער כי בדה פרט זה מקובלת עלי. בית המשפט הגיע למסקנה זו וכפי שציין בהכרעת הדין

(עמ' 26) לאחר שחזה "בצילום הוידאו והתמלול של התשאול שנערך מיום 2.4.2013, שהנאשם סיפר מיוזמתו, באופן רציף כיצד נתן לז 300 ש"ח, היא ביקשה 500 ש"ח, הוא השיב שאין לו...". המערער המשיך והרחיב את הרקע והמניע משסיפר על השיחה שהתנהלה בינו לבין המנוחה במסדרון במלון בקומה החמישית, שאז ביקשה ממנו המנוחה את החוב והוא, שחשש מתגובתו של סרג' על רקע תקרית שיחת הסקייפ, ביקש מהמנוחה שתיכנס עימו לחדר בשקט, שם התנהל ביניהם שיח חרישי, כאשר המנוחה שבה וזרשה לקבל באופן מיידי את החוב שמגיע לה ומשבִּיקש לדחותה ליום המחרת, פתחה המנוחה את חלון החדר ואיימה כי תצעק שאנס אותה. המערער, שכאמור חשש מתגובתו של סרג', ביקש להשתיק את המנוחה, חנק אותה והשליך את גופתה מחלון חדר השינה שלו.

55. בענייננו, שליטתו של המערער בפרטים מוכמנים מפילה את החשש שהודייתו הינה הודיית שווא. לעניין זה יפים הדברים שנאמרו בע"פ 4769/92 נ'ג'ם נ' מדינת ישראל (4.9.1994):

"בקיאותו של המתוודה בפרטים מוכמנים כאלה, הינה בעלת משמעות רבה בבדיקת אמיתותה של הודייה, ויש שהיא שקולה במהותה לראייה מסייעת. שכן יש בה לרוב כדי להצביע על הקשר בין הנאשם לעבירה, ולהפיג את החשש שההודייה היא הודיית שווא. וככל שגדל מספר הפרטים המוכמנים שהנאשם שזר בהודייתו, כך גם קטן החשש כי ידיעתו עליהם לא נובעת מביצוע העבירה, אלא מרמזים שנרמזו שלא במשים על ידי חוקריו בעת שנחקר, ונקלטו על ידו".

המערער מסר מיוזמתו פרטים מוכמנים שונים שהינם בלב העשייה העבריינית, אופן ביצוע הרצח, חניקת המנוחה והשלכתה מחלון דירתו, כאשר עובדת הימצאות גופתה מתחת לחלון חדרו מהווה חיזוק נוסף להודייתו. אמנם, המערער טען שהוא הניח שסרג' חנק את המנוחה מכיוון שראה כי עיניה של המנוחה היו נפוחות בעת שהראו לו את הגופה. עם זאת, כפי שקבע בית המשפט המחוזי, מהצילומים מזירת הרצח אכן עולה כי עיניה של המנוחה לא היו נפוחות ועל כן לא ניתן לקבל נימוק זה. בנוסף, המערער ידע לספר פרטים ושיקולים הנוגעים לזירה, שאף אותם חשף מיוזמתו. כך, למשל, בחקירה השלישית, בה הפליל את סרג', הוא נשאל מדוע סרג' לא זרק את הגופה מחלון הסלון טרם שהמערער הגיע לדירה. במענה לשאלה זו אמר המערער, כי החלון של הסלון פונה לפארק וחולפים שם אנשים שיוצאים מהמסעדה (ת/7). אין מדובר בפרט מוכמן בודד ושולי, אלא בפרטים מוכמנים חשובים המתייחסים לאופן ביצוע הרצח, חניקה והשלכת גופת המנוחה מחלון חדר השינה של המערער.

לפרטים מוכמנים אלה הצטרפה ראיית חיזוק משמעותית להודייה הנובעת ממקום הימצאות הגופה מתחת לחלון חדרו של המערער, בפאה המערבית של המלון. הצטברות הפרטים המוכמנים והתאמתם למקום מציאת גופת המנוחה בזירה מעלה את משקלן הסגולי עד כדי ראיות סיוע של ממש.

56. הודייתו של המערער, שנמצאה ראוייה לאמונו של בית המשפט, אליה הצטרפה קביעת בית המשפט כי השלכת המנוחה היתה מחלון חדרו של המערער, ושלילת מעורבותו של סרג' ברצח המנוחה, על ידי המערער עצמו, שאף סיפק פרטים מוכמנים באשר לאופן ביצוע הרצח והמניע לביצועו, מביאה למסקנה לפיה מעגל הראיות המפלילות סוגר על המערער ומוכיח את אשמתו מעבר לכל ספק סביר.

57. לאור האמור אציע כי נדחה את ערעורו של המערער על הרשעתו ברצח המנוחה.

58. באשר לסכום הפיצוי בו חוייב המערער, לאור הסכמת בא כוח המשיבה וההלכה בדנ"פ טוויק יועמד סך הפיצוי על הסך 258,000 ש"ח תחת הסך של 498,000 ש"ח.

ש ו פ ט

השופט (בדימ') י' דנציגר:

אני מסכים.

ש ו פ ט (בדימ')

השופט מ' מזוז:

אני מסכים לפסק דינו המקיף והממצה של חברי השופט ג' קרא, ולמסקנותיו.

ש ו פ ט

הוחלט כאמור בפסק דינו של השופט ג' קרא.

ניתן היום, ג' בסיון התשע"ח (17.5.2018).

ש ו פ ט

ש ו פ ט

ש ו פ ט (בדימ')